

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130 Sentrum
4001 STAVANGER
Norway

POSTADRESSE:
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

BESØKSADRESSE:
Storvegen 119
3880 DALEN

TLF:
+47 24 06 70 00

FAX:
+47 24 06 70 01

INTERNETT:
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

Org.nr.: 987 059 729

DERES REF./DATO:
2021/8060/

VÅR REF.:
201300192-9

STED/DATO:
Dalen, 28.05.2021

VANNPLAN 2022-27 - ROGALAND VANNREGION

Høringsuttalelse fra Statkraft Energi

Statkraft ser at vannplanene setter premisser for virksomheten og samfunnsnyttige tjenester som vi leverer. En kobling mellom vannrammedirektivet og EUs taksonomi for bærekraftig finans kan gi planene vesentlig utvidet betydning. Dette skjerper betydelig våre forventninger til kvalitet, likebehandling og forutsigbarhet i vannplanarbeidet, herunder også behovet for transparente og involverende prosesser. Vi mener foreliggende planer med tydelighet viser at fastsatte prosesser for involvering av sektorinteresser ikke har blitt tilstrekkelig gjennomført.

Statkraft er positiv til vannplanarbeidet, men er kritisk til dokumentgrunnlaget og vi mener plandokumentene i for liten grad gir interessenter konkret informasjon om planenes reelle innhold, nytte og kostnadsvirkninger. Statkraft savner revidering av karakteriseringen med tilhørende vurdering av miljømålene, slik vannforskriften §§15 og 26 forutsetter ved rullering av plan. En slik strukturert gjennomgang mener vi kunne sikret mer ens praksis og vesentlig høynet kvalitet og pålitelighet av faktagrunnlaget i Vann-Nett. Sett opp mot den økende betydningen vannplanene synes å få, mener Statkraft at Vann-Nett per i dag ikke holder nødvendig standard. Vi mener det er behov for en betydelig ressursinnsats for å gjøre registreringer mer enhetlige og transparente, øke pålitelighet av data og vesentlig bedre innsynsmuligheten for interessenter.

Vi viser til Vannportalen.no angående høring av «Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram» for Rogaland vannregion med høringsfrist 31. mai 2021.

Statkraft gir med dette merknader til planen. Merknadene går både på vannplanarbeidet og -planene mer overordnet, mens spesifikke kommentarer til planen for Rogaland er gitt i vedlegg til dette brevet.

Innledning – økt krav til kvalitet på vannplanene

Statkraft er Norges største produsent av fornybar energi og drifter vassdragsreguleringsanlegg i 8 av Norges 9 vannregioner. Totalt 85 kraftstasjoner i disse reguleringene produserer ca. 45 TWh i et normalår, eller tilsvarende drøyt 30% av årsforbruket i Norge. Flere av våre anlegg har også viktige roller i balansering av kraftsystemet og i å bidra til flomdemping og begrense skader fra flom. Gjennom vår virksomhet forvalter vi store samfunnsmessige verdier, ut over de rent økonomiske fra selve kraftproduksjonen og ringvirkninger av denne. Gjennom driften av våre anlegg og i samråd

med myndigheter, fageksperter og lokale interessenter følger vi opp vassdragene ved kartlegging, overvåking og tiltak og legger årlig store ressurser inn i disse aktivitetene.

Statkraft er positiv til vannplanarbeidet og mener målsettingen om en samordnet og tverrsektoriell innsats er viktig og riktig for å ivareta vannmiljø og sikre en bærekraftig bruk av vannressurser. Tilsvarende viktig er det at prosessen og de konkrete målene for vannforekomster og hvordan målene skal nås er transparent og er åpent for diskusjon. Vannplanene setter premisser for vår virksomhet og for samfunnsnyttige tjenester som vi leverer. Statkraft opplever at vannplanenes rolle i dette blir stadig mer viktig. Både ved at planarbeidet utvikles og tydeligere etableres som premissgiver overfor virksomheter, interessehavere og sektormyndigheter, og ikke minst gjennom koblingen man nå ser mellom vannrammedirektivet og EUs taksonomi for bærekraftig finans. Dette skjerper betydelig forventningene til kvalitet, likebehandling og forutsigbarhet i vannplanarbeidet, herunder også behovet for transparente og involverende prosesser.

Om prosess - reell medvirkning og transparens nødvendig

Det er gjort flere gode grep i struktureringen av vannplanarbeidet for å involvere interessehavere i vannplanarbeidet, som representasjon i referansegrupper, sektorvise møter og høringer. Prosessene har imidlertid et omfang og en tidsplan som er utfordrende å holde oversikt med og bidra inn i, selv for en aktør som Statkraft med dedikerte og faglig sterke ressurser å sette inn. Selv om det er forskjeller mellom vannregionenes håndtering, mener Statkraft generelt at planene kunne vært styrket ved bedre involvering av kraftbransjen tidlig i arbeidet. Vi mener begrunnelser for prioriteringer gjort i flere av de regionale planene viser at involveringen ikke har vært reell eller fungert etter hensikten. Vi mener tiltaksvurderinger og -forslag i planene samt kvalitet og konsistens på registreringer i Vann-Nett også kunne vært bedre med en mer utadrettet og transparent prosess.

Statkraft mener prosessen og de endelige planene etterlater et inntrykk av at sektorene behandles individuelt. Tydeligere vurdering av sammenhenger på tvers av sektorer ville styrket planene. Vi mener en bred og grundig diskusjon av virkemiddelbruk, herunder eventuelle mangler for å nå målene mest effektivt, kunne sikre at vannplanarbeidet som helhet og valg av tiltak og måloppnåelse spesielt ble mer effektivt og rasjonelt. Vi ønsker bidra til at kunnskap vi har om vassdrag i våre reguleringer skal nyttes inn i vannplanarbeidet, men opplever at det er forskjeller i involvering, innhenting av faktagrunnlag og åpning for diskusjon rundt tiltak vannregionene imellom.

Nasjonale føringer – behov for tydeligere retningslinjer

Vannkraft ble grundig behandlet i forrige planrunde og ved departementenes godkjenningsvedtak i 2016. Statkraft konstaterer at nasjonale føringer for behandling av vannkraftsektoren ved forrige planperiode er videreført og gjelder uendret ved rullering av planene for perioden 2022-27. I føringene er vannkraftens verdi i form av fleksibilitet, flomdempingsevne og klimabidrag understreket som viktige hensyn, samt at eventuelle restriksjoner og produksjonsbegrensninger kan medføre naturinngrep i andre områder. Statkraft viser til at oppdaterte vurderinger ytterligere har vektlagt viktigheten av vannkraftverkens fleksibilitet og rolle i kraftsystemet, bla. i Statnetts rapport «[Verdien av regulerbar vannkraft](#)». Vi mener disse forholdene i for liten grad er synliggjort og lagt til grunn i vannplanene.

KLD og OED har presisert handlingsrom i det regionale arbeidet med oppdatering av vannplanene i skriv til vannregionmyndighetene av 25.06.2020, ref. Vannportalen. Statkraft oppfatter ut fra føringene at vedtatte mål og tiltak som berører vannkraft i all hovedsak ble fastlagt i forrige planrunde, og at eventuelle nye tiltak med konsekvens for kraftproduksjon skal framgå og begrunnes tydelig i forslag til nye vannforvaltningsplaner. Vi opplever at praksis her er ulik vannregionene imellom, men at nye prioriteringer og begrunnelser for disse generelt er lite synliggjort i plandokumentene. Vi etterlyser at plandokumentene tydelig framhever hva som er gjeldende mål og måloppnåelse for inneværende planperiode, hvilke vannforekomster som det nå i rullering av planene fremmes forslag til ytterligere tiltak i og utfyllende begrunnelser for prioriteringene.

Grunnet mye fellestekst fra maler og overordnede framstillinger av tilstand og mål framstår høringsdokumentene i form mer som veiledere for vannplanarbeidet enn som reelle planer. Statkraft etterlyser derfor tydeligere føringer for konkret innhold i planene når det gjelder

målfastsetting og tiltak for de enkelte vassdrag. Foregående planrunde med karakterisering av vannforekomster og etablering av praksis rundt bruk av GØP og MSM som mål i sterkt modifiserte vannforekomster utgjør en helt sentral føring for vannplanarbeidet og for innhold i tiltaksprogrammene. Vi har i vår gjennomgang sett at praksis varierer sterkt innen og mellom vannregioner, f.eks. ved at det settes ulik status og ulike mål for sammenliknbare vannforekomster. Register over aktuelle tiltak og status for tiltaksgjennomføring per vannforekomst er dessuten inkonsistent og lite oversiktlig. I tråd med vannforskriften §§ 15 og 26 burde det i denne planrunden vært gjort en revisjon av bl.a. gjeldende målsetninger, inndeling og klassifisering av vannforekomster og bruk av unntaksbestemmelser. Resultat av en slik revisjon burde vært utfyllende omtalt i plandokumentene og dannet grunnlaget for nye forslag i denne planrunden. Statkraft mener en slik gjennomgang også kunne bidratt til en mer enhetlig praksis og betydelig mindre uklarhet rundt registreringer i Vann-Nett.

Vann-Nett – stort behov for utvikling og kvalitetsheving

Den største utfordringen i vannplanarbeidet mener Statkraft er knyttet til Vann-Nett. Vår erfaring er at basen fortsatt inneholder mange feil, at registreringer ikke framstår enhetlig eller standardisert og at mange viktige registreringer ikke er sporbare, som f.eks. forslag til tiltak og vurderinger av kvalitetselementer som er utslagsgivende for status og måloppnåelse. Som konsekvens av disse forholdene framstår ikke faktagrunnlaget i Vann-Nett som pålitelig og etterrettelig. Statkraft registrerer at det er gitt merknader rundt disse forholdene bl.a. i forslaget til [«Regionalt tiltaksprogram»](#) for Trøndelag (kap. 1.2). Vi kjenner oss igjen i Vannregionmyndighetens beskrivelse og støtter denne fullt ut.

Det oppleves som en betydelig utfordring at Vann-Nett og vannplanene ikke er i fase, slik det er omtalt i mal for vannplanene (kap. 1.6). For de fleste enkeltvassdrag er tiltak og mål ikke nedfelt i plandokumentene. Samtidig kan Vann-Nett oppdateres, og forslag til tiltak legges inn fortløpende og av ulike myndigheter. Dette gir vannplanarbeidet preg av å inneholde bevegelige mål og hvor vurdering av måloppnåelse og rimelig virkemiddelbruk er fragmentert. Særlig for SMVfer vil målet stadig kunne flyttes ved at nye forslag til tiltak legges inn som del av GØP. Sammen med påpekte forhold rundt sporbarhet og enhetlig registrering åpner dette for stor usikkerhet rundt planene. Fordi det ikke finnes en fast framstilling av hva *planen* rent faktisk er og hva den innebærer, er det utfordrende for oss som høringspart å se hvordan planen treffer oss og hva vi skal gi merknader til.

For kraftbransjen, som har mange vannforekomster å følge opp, er det særlig utfordrende å holde oversikt med status for de enkelte vannforekomstene i Vann-Nett. For vårt behov i denne sammenheng er det sterkt ønskelig at plattformen utvikles med åpen API-løsning.

Kost-nytte og kunnskapsgrunnlag – bevisst ressursbruk og byrdefordeling

Fra gjennomgang i Vann-Nett konstaterer Statkraft at presisjon på tilstandsvurderinger for mange vannforekomster er angitt som lav, og/eller at informasjon om grunnlag for tilstandsvurdering mangler. Vi konstaterer også at kostnadsdata ikke har tilstrekkelig kvalitet som grunnlag for kost-nyttevurderinger, særlig for tiltak som kan virke negativt inn på kraftproduksjon. For eksempel ser vi at investeringskostnader for slipparrangement, fiskepassasjer/-trapper mv. er til dels grovt underestimer, og at det benyttes årlige tapskostnader knyttet til vannslipp der kostnadene burde vært diskontert og gitt i nåverdi. For de fleste vannforekomster med forslag til tiltak mangler imidlertid kostnadstall helt. Statkraft mener det blir det direkte misvisende, selv med merknad om usikkerhet, når kostnadsdata i Vann-Nett framstilles aggregert i plandokumentene. Som eksempel kan nevnes Trøndelag vannregion hvor samletabell i plandokumentet angir 13 tiltak «Forbedre vannføring», med angitt samlede kostnader på 12,6 millioner kroner. En etterprøving av tallene i Vann-Nett viser at ingen av tiltakene har anslag for investering og kun fire har angitt driftskostnad, dvs. produksjonstap. For tre av disse fire er kostnadsvurderingen likelydende standardformuleringer, og det er for oss vanskelig å se hva anslaget bygger på. Statkraft vil i tillegg understreke at «driftskostnaden» påløper årlig, og burde vært diskontert til nåverdi for å reflektere reell kostnad. Som nevnt savner vi også vektning av andre kostnader for samfunnet, dersom tiltak medfører manøvreringsrestriksjoner. Eksemplet fra Trøndelag er tilfeldig valgt, men er ut fra våre analyser representativt. Vi mener presisjonsnivået i framstillingene i plandokumentene reiser

spørsmål ved om fylkestingene er tilstrekkelig opplyst om planenes innhold, fulle kostnader og forventet nytte, når planene skal vedtas?

Vi mener det også er en utfordring at det synes å være relativt store kunnskapsmangler om sentrale påvirkninger og betydelige forskjeller mellom sektorer når det kommer til kunnskapsgrunnlag, tilgjengelige virkemidler og hvilke tiltak som foreslås. Sentralt for vannkraftsektoren står her mål og tiltak knyttet til anadrom fisk. Nyten av tiltak som slipp av vann eller manøvreringsrestriksjoner, kan være redusert på grunn av andre påvirkere og drivere, men «bevisbyrden» og virkemidlene for tiltak ligger på vannkraftsektoren. Denne problemstillingen mener vi burde stå helt sentralt i et sektorovergripende planarbeid, og særlig i vurdering av nytte-kost for tiltak som kan virke inn på kraftproduksjonen og potensielt ha svært høye kostnader. Statkraft vil i denne sammenheng vise til vilkårsrevisjon og kgl. res. for Folldøla-Vindøla reguleringen hvor departementet skriver: *«Tiltakene som pålegges her for å bedre forholdene for laks- og sjørretbestanden i Surna vil også bidra til redusert samlet belastning på bestanden. Det er viktig at andre påvirkere også bidrar med tiltak på sine områder. Departementet vil understreke at ikke bare vannkraftinteressene skal bære kostnader for tiltak og undersøkelser. (...) Departementet oppfordrer miljøforvaltningen til å finne en rimelig kostnadsfordeling når undersøkelser og tiltak pålegges.»*

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Anneli Nesteng Finsrud
Regionsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ingen signatur.

SPESIFIKKE HØRINGSKOMMENTARER TIL VANNREGION ROGALAND

Statkraft gir i dette vedlegget kommentarer konkret knyttet til forslag til vannforvatningsplan for Rogaland vannregion. Innledningsvis gis det merknader til plandokumentene og til de for Statkraft vesentligste delene av planen, som primært er ev nye forslag til tiltak eller endringer fra forrige planrunde for vannforekomster der Statkraft har ansvar.

Statkraft har i forbindelse med høringen gjort en gjennomgang i Vann-Nett. Vi har identifisert og sjekket vannforekomster innenfor våre reguleringer, som er registrert med vannkraft som påvirkningsfaktor. Vår erfaring fra gjennomgangen er at Vann-Nett generelt inneholder mange feil og at registreringer og vurderinger rundt status og mål er inkonsekvente og til dels mangelfulle. Av disse grunner har vi ikke tatt mål av oss å kvalitetssikre Vann-Nett, men sist i dette vedlegget gir vi spesifikke merknader til et utvalg av våre vannforekomster. I disse har vi primært fokus på forekomster med vesentlige tiltak eller hvor vi har synspunkter til prioriteringen og faktagrunnlaget i Vann-Nett.

Når det gjelder forholdet mellom vannplan og Vann-Nett viser vi til overordnede kommentarer i brevet og kommenterer ikke dette for Rogaland spesielt. Vi understreker imidlertid at det er et stort behov for å forbedre registreringene og kvaliteten og vi ønsker i det videre en mer aktiv dialog med mål om å styrke kvaliteten av opplysninger om våre vannforekomster i Vann-Nett. For vår egen bruk av applikasjonen i oppfølging av vannforekomster innenfor reguleringsområdene, har vi et sterkt ønske om tilgang via en åpen API-løsning.

STATKRAFTS VIRKSOMHET I VANNREGIONEN

Innenfor det geografiske området til vannregion Rogaland eier og driver Statkraft vannkraftanlegg i Ulla-Førre reguleringen. Dette omfatter kraftverkene Saurdal, Kvilldal, Hylen og Stølsdal, samt pumpestasjonene Hjortland, Stølsdal pumpe og Pumpe 1012. To av fire aggregat i Saurdal er reversible og kan driftes som pumper.

Av magasiner omfatter reguleringen bl.a. Blåsjø, Sandsavatn, Stovedalsvatn, Bjørndalsvatn, Lauvastøl, Vassbotvatn og Mosvatn samt Sulldalsvatnet med manøvrering av Sulldalslågen. Årlig produksjon fra anleggene er om lag 4,9 TWh, tilsvarende årsforbruk til om lag 250.000 boliger.

Statkraft har i tillegg interesser i flere reguleringer i Rogaland gjennom vår eierandel i Lyse Energi. Vannforekomster knyttet til disse ivaretas i høringen av Lyse, som eier og ansvarlig for drift av anleggene.

Tabell 1: Aktuelle reguleringer med tilhørende status for vilkårsrevisjon i vannregionen

Regulering	Status vilkårsrevisjon	Prioritering NVE 49/2013
Ulla-Førre	Revisjon åpnet, forventet høring i 2021.	1.2 – lavere prioritet

KOMMENTARER TIL HØRINGSdokumentene OG FORESLÅTTE PRIORITERINGER

Vi viser til vårt brev med overordnede kommentarer på struktur og detaljering i plandokumentene, som også gjelder for Rogaland. Vi ønsker imidlertid å nyansere dette med at planen og tiltaksprogrammet for Rogaland tydeligere enn mange øvrige får fram forslag til endringer og nye prioriteringer, samt bedre reflekterer de nasjonale føringene. Det er positivt, og gjør plandokumentene mer konkret og relevant.

Likevel savner vi mer informasjon om prioriteringer, mål- og tiltak for enkeltvassdrag. Vi oppfatter det til ikke å være samsvar mellom omtale av prioriteringer og forslag i hhv planens kapittel 3.1 og

kapittel 2 i tiltaksprogrammet og sammendraget av tiltaksprogrammet med oversiktstabell. Tiltak innenfor ulike kategorier synes her ikke å harmonere og dette gir usikkerhet til hva planen rent faktisk omfatter. Utfordringene vi har påpekt med Vann-Nett forsterker dette. Av de vassdragene som planen omtaler som prioriterte, oppfatter vi det slik at minstevannføring kun foreslås for Ulladalsåna, men dette er uklart i plandokumentet og i tiltaksprogrammet kap. 2, hvor miljøtilpasset vannføring også knyttes til Førreåna. Vi vil presisere at Ulla-Førre reguleringen er gitt prioritet 1.2 i NVE rapport 49/2013. Dette burde framgå i tabell 5, slik det gjør for de øvrige vassdragene.

Der anadrom fisk inngår i begrunnelse for prioritering av nedbørfelt, savner vi at aktuell status for bestandene refereres. Vi registrerer at åpning av vandringshinder er satt som «handlingsbehov» for Ulla. Vi vil presisere at dette i Ullas tilfelle vil dreie seg om ytterligere å forlenge anadrom strekning, og ikke om vandringshinder på naturlig anadromt strekk. Dette sammen med faktisk status for bestanden i vassdraget bør være utgangspunkt ved en kost-nyttevurdering og framgå i begrunnelsen.

Statkraft er kritisk til planens bruk av kostnadstall og til mangelfull omtale av kostnader for tiltak. Særlig knyttet til tiltak som kan påvirke kraftproduksjon og/eller fleksibilitet. Vi registrerer at det i tiltaksplanen står at informasjon om kostnader er svært mangelfull. Med en så lav kvalitet og presisjon som kostnadsdataene har, stiller vi likevel spørsmål ved om tallene i det hele tatt burde benyttes. Som vi viser til i brevet er kostnadstall i Vann-Nett og i aggregerte framstillinger generelt grovt underestimert. Kostandene blir i planen mangelfullt reflektert opp mot den kvalitative beskrivelsen av nyttevirksomheter, kalt «positive virkninger for økosystem og samfunn» i tiltaksprogrammet. Som et minimum mener vi også *kostnader* for samfunnet burde beskrives kvalitativt. I tillegg til rene produksjonstap burde disse også omfatte f.eks. tap av fleksibilitet, balansetjenester og flomdempingsevne knyttet til magasinrestriksjoner, og økonomiske og miljømessige kostnader knyttet til å etablere alternativer for produksjon tapt ved innføring av minstevannføringer. Angående denne type vurderinger knyttet prioritering og valg av tiltak viser vi til de nasjonale føringene. I revisjonsdokument for Ulla-Førre vil Statkraft presentere anslag for kostnader basert på konkrete analyser av minstevannføringskravene som er fremmet. Disse vil vesentlig kunne bedre kvaliteten på kostnadstallene i planen.

KUNNSKAPSGRUNNLAGET OG MILJØMÅL

Gjennomgang av Vann-Nett viser at det faglige grunnlaget ofte er svært mangelfullt og basert på skjønnsmessige og personlig vurderinger. Statkraft mener det faglige underlaget for å fastsette tilstand og måloppnåelse må bygge på objektive og omforente kriterier. Vi mener også konsekvensutredningen i foreliggende form har begrenset verdi, og at denne i større grad må baseres på konkrete kost-nyttevurderinger.

Registrert status/mål for vannforekomster utpekt som SMVF innen vannregionen er ikke enhetlig. For oss synes det bl.a. som at enkelte forekomster har blitt oppdatert slik at status/mål samsvarer med godkjenningsvedtak fra 2016, mens andre forekomster ikke er det. Som eksempel vises til forekomst 035-261-R vs. 035-284-R. Gjennomgående er det for flere SMVFER ikke registrert miljømål GØP, til tross for at det ikke er gjenstående, relevante tiltak på forekomstene. Vi stiller spørsmål om det i rullering av planen er gjort en systematisk gjennomgang med oppdatering av mål i samsvar med godkjente planer, og at unntak også er revurdert i denne sammenheng, jf. vannforskriften §15. Vi forventer at endelig plan presiserer på en enhetlig måte hva som er aktuelle miljømål og hvilke gjenstående tiltak som er knyttet til målene. I denne sammenheng er det etter vår oppfatning behov for en opprydding i status for tiltak i Vann-Nett. Kategorisering av tiltak som «startet», «utsatt», «avvist» osv. synes ikke være oppdatert eller enhetlig. Dette bidrar sterkt til uklarhet rundt mål og status for måloppnåing.

For SMVF med mål om GØP og MSM mener Statkraft det må gjøres en særskilt gjennomgang. Vann-Nett synes for oss ikke godt utformet med hensyn til presis og konsistent registrering av tilstand, mål og måloppnåelse for disse kategoriene av vannforekomster. Utfordringer ligger både i skille mellom GØP og MSM når det ikke er gjenstående tiltak knytte til de hydromorfologiske endringene, definisjon av måloppnåelse når nye tiltak løpende kan legges inn i grunnlaget for GØP og å skille redusert tilstand i vannforekomsten som skyldes andre påvirkninger, når aktuelle tiltak for

å redusere virkninger av den hydromorfologiske endringen er gjennomført. Disse forholdene vil kunne få særskilt viktighet for vannkraftbransjen dersom mål om GØT eller GØP blir definierende for vurdering av en virksomhet etter EUs taksonomi for bærekraftig finans, og rapportering og fra Vann-Nett blir lagt til grunn for kontroll av virksomhetens egenrapportering.

SPESIFIKKE MERKNADER PER VANNOFOREKOMST OG TIL REGISTRERINGER I VANN-NETT

For å kunne vurdere planenes forslag på mål og tiltak og kunnskapsgrunnlaget knyttet til disse, har det vært nødvendig å gå inn på den enkelte forekomst i Vann-Nett. Det har vært et omfattende arbeid å systematisere og avgrense hvilke vannforekomster som er relevante for gjennomgang knyttet til høringen. Vi er sterkt kritiske til at en slik byrde legges på høringsinstansene. Bedre involvering gjennom planprosessen og mer konkret og oversiktlig framstilling av innhold og konsekvenser av planene i høringsdokumentene mener vi kunne avhjulpet. Vi er også kritisk til at planene i praksis ligger i Vann-Nett og gjennom det er i kontinuerlig endring. Dette medfører at høringsinstansene kommenterer på et øyeblikksbilde av planer og tiltaksbeskrivelser som er i kontinuerlig endring, og at høringsinstansenes muligheter til å etterprøve planene og oppfølging av innspill på en transparent måte begrenses.

Gjennom vår analyse knyttet til høringen har vi funnet at totalt 764 vannforekomster er registrert som påvirket av vannkraft innenfor våre reguleringer. Av disse ligger 87 i Rogaland vannregion, jf. tabell 2.

Tabell 2: Regionvis antall vannforekomster innenfor Statkrafts reguleringer, som i Vann-Nett er registrert som påvirket av vannkraft

Region	Vannforekomster reg. påvirket av vannkraft	Elv / Innsjø	Naturlig (Elv / Innsjø)	SMVF (Elv / Innsjø)
Troms & Finnmark	27	19 / 8	10 (9 / 1)	17 (10 / 7)
Nordland	158	110 / 48	31 (13 / 18)	127 (97 / 30)
Trøndelag	67	50 / 17	35 (30 / 5)	32 (20 / 12)
Møre&Romsdal	99	68 / 31	15 (6 / 9)	84 (62 / 22)
Vestland	216	146 / 70	15 (8 / 7)	201 (138 / 63)
Rogaland	87	69 / 18	3 (0 / 3)	84 (69 / 15)
Vetfold & Telemark	108	66 / 42	28 (7 / 21)	80 (59 / 21)
Innlandet og Viken	2	1 / 1	0 / 0	2 (1 / 1)
TOTALT	764	529 / 235	137 (73 / 64)	627 (456/171)

I vår gjennomgang har vi særlig fokusert på forekomster hvor det er avvik mellom registrert status og mål, samt andre vannforekomster som har forslag om tiltak rettet mot vannkraft. Vi har også sett på kunnskapsgrunnlaget og registrert dokumentasjon, og gitt merknader med forslag til suppleringer. Kommentarer på disse forholdene for de aktuelle vannforekomstene er gitt under. Det understrekes at vi *ikke har gjort* en systematisk gjennomgang for å sjekke alle registrerte opplysninger eller rette feil. Gjennomgangen av vannforekomster bygger på et uttrekk via rapportfunksjon i Vann-Nett og vi tar forbehold om at vannforekomster som burde vært kommentert ikke har blitt med pga. mangler eller feil i registrering på de kriterier uttrekket er gjort etter. Vi har hatt som et del-mål med gjennomgangen å systematisere internt oversikten med «våre» vannforekomster i Vann-Nett og slik legge til rette for en mer aktiv dialog om forbedringer i registreringene, som nevnt innledningsvis i dette vedlegget.

Kommentarer til utvalgte vannforekomster:

033-50-R - Bjørg

Gjenstående tiltak er knyttet til kunnskapsinnhenting lakselus. Lyse følger opp vassdraget i sammenheng med Storåna/ Årdalvassdraget.

033-69-R - Krymleåna

Er "Svært dårlig potensial" dekkende for vannforekomsten, gitt vann via restfelt og ei tjørn i nedre del av vannforekomsten

033-186-R - Elv i Øvredalen nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Registrerte tiltak og kommentar under "Økologisk tilstand" er ikke relevante for denne vannforekomsten, men er knyttet til nedstrøms vannforekomst Tusso Tilstand og miljømål for SMVfer i det aktuelle området synes ikke være vurdert enhetlig. Burde fire bekkeinntak i området, som renner sammen like oppstrøms Futevatnet, vært slått sammen?

033-188-R - Elv fra Sprongavatna nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Registrerte tiltak og kommentar under "Økologisk tilstand" er ikke relevant for vannforekomsten, men gjelder nedstrøms vannforekomst Tusso (se under). Tilstand og miljømål for 033-188-R synes ikke enhetlig vurdert med øvrige SMVfer i det aktuelle området. Burde fire av disse SMVfene oppstrøms Futevatnet slås sammen?

035-19-R - Litla Gilavatnet

Riktig å kategorisere denne som elv – vannforekomsten er i hovedsak innsjø? Oppstrøms regulering endrer gjennomstrømning og oppholdstid, men vi stiller spørsmål ved om DØP er riktig tilstand og mål for sjøen, om man legger den hydromorfologiske endringen til grunn?

035-48-R - Gauteåna

Avsnitt av Ulladalsåna - endre navn?

035-49-R - Ulla nedre

Statkraft stiller spørsmål ved at status settes til DØP, gitt at tilstanden for laks i Ulla er svært god (Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2018). Det er ellers flere feil i registreringer under tiltak i Vann-Nett, som bør oppdateres. Blant annet er foreslått tiltak minstevannføring registrert som startet. Forslag om minstevannføring vurderes i sammenheng med pågående vilkårsrevisjon. Tiltak problemkartlegging er også registrert som startet, men dette er fullført og sluttrapportert 2018, slik kommentarer i tiltaksfanen i Vann-Nett riktig påpeker. Kostnader mangler på alle tiltak.

035-78-R - Fagerdalsåna nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Vannforekomsten har stort restfelt og ingen tiltak. Bør vurderes for GØP?

035-125-R - Ulla oppstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Vannforekomsten har relativt stor restvannføring, hydrologisk påvirkning satt til "Middels grad", og tilstand til "Moderat" (bunndyr). Ingen foreslåtte tiltak. Burde status og miljømål være GØP, slik det er satt for oppstrøms elvestrekk?

035-171-R - Bekk fra Grasdalen nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Registrerte tiltak er knyttet til nedre del av Førreåa og bør slettes. Samme gjelder registrert dokumentasjon samt kommentarer under "økologisk tilstand" og "påvirkninger".

035-172-R - Førreåna nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Vi stiller spørsmål ved registrering under «Økologisk tilstand» - til beskrevet tidsutsettelse og mål om GØP og av omtale av tilstand for anadrom fisk som udefinert. Statkraft vil og bemerke at mange av tiltakene som er omtalt under tiltaks-id 5104-2752-M «Diverse habitatforbedrende tiltak» vil være utfordrende å gjennomføre og vedlikeholde på grunn av vanskelig tilkomst og tidvis flomvannføring. Vi legger imidlertid til grunn at tiltak vil vurderes i sammenheng med pågående vilkårsrevisjon, og at relevante problemstillinger, nytte og kostnader vil utdypes i den sammenheng.

035-198-R - Bekk langs kraftline nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Status for tilstand og måloppnåelse framkommer ikke i Vann-Nett (udefinert).

035-199-R - Bekk til Glommedal nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Tilstand og mål vises ikke i Vann-Nett (udefinert).

035-200-R - Elv fra Glommedalsfossen nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Vi stiller spørsmål ved bunnfauna som grunnlag for fastsetting av potensial og mål for denne konkrete vannforekomsten (svært bratt).

035-206-R - Fossåna nedstrøms inntak Stølsdal kraftverk

Vann-Nett viser ikke tilstand og mål for vannforekomsten.

035-219-R - Kviåna

Vi stiller spørsmål ved vekten på "bunnfauna" som kvalitetselement i vurdering av tilstand og måloppnåelse for dette konkrete vassdraget (svært bratt).

035-225-R - Bekk fra Såta nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Kan slås sammen med 035-223-r? (Vi bemerker at det i NVE Atlas er id 035-231-r som har navn «bekk fra Såta»).

035-233-R - Bekk fra Hellebrekk nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Kan slås sammen med 035-231-r?

035-257-R - Bekk fra Flotteheia nedstøms inntak Kvilldal kraftverk

Samme generelle merknad som for Flottåa.

035-261-R - Flottåa nedstøms inntak Kvilldal kraftverk

Kommentar om terskler registrert i Vann-Nett under "Påvirkning" er ikke relevant for denne forekomsten.

035-264-R - Annandalsvatnet utløpsbekk

Vannføring i utløpsbekken (del av Flottåna) varierer med at vann ledes fra oppstrøms Stovedalsvatn. Vi stiller likevel spørsmål ved om registrert tilstand og mål DØP er riktig for denne forekomsten, gitt at bekken ligger oppstrøms inntak Kvilldal og har et betydelig restfelt som kan bidra med tilsig i perioder når vann ikke ledes fra Stovedalsvatnet.

035-267-R - Bekk til Flottene nedstøms inntak Kvilldal kraftverk

Generelle merknad tilsvarende som for Flottåa (035-261-r).

035-272-R - Bekk fra vatn 815 moh nedstøms inntak Kvilldal kraftverk

Generell merknad som for Flottåa (035-261-r). Flere like bekkeinntak som renner sammen i Flottåa - bør disse slås sammen, tilsvarende slik det gjøres for naturlige bekkefelt?

035-277-R - Bekk fra Orraheia nedstøms inntak Kvilldal kraftverk

Jf. merknad til 035-272-r

035-284-R - Elv fra Tjønbotnane sperredam

Jf. merknad til 035-261-R, angående konsistens rundt tilstand og mål for SMVF uten tiltak.

035-1834-L - Blåsjø

Vi stiller spørsmål til kommentar som er registrert under påvirkning. Foreslår at den slettes da den både har feil i data og er misvisende i forhold til aktuell tilstand. Gjelder også de øvrige vannforekomster som utgjør Blåsjø.

036-81-R - Kvilldalsåna nedstrøms inntak

I revisjonssak er det fremmet krav til vannforekomsten, men vi registrerer at det ikke er foreslått tiltak i Vann-Nett. Registreringen på tiltaksstatus er imidlertid uklar: står som "Ferdig", men i faktaark for tiltaket er det gitt kommentar "Må følges opp". Vannforekomsten har minstevannføring, og gitt at det ikke er foreslått ytterligere tiltak i Vann-Nett - burde den da vurderes for GØP?

036-87-R - Kvelven regulert innløpsbekk 2 nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Kan vurderes slått sammen med lik forekomst 036-86-r i samme område, tilsvarende som for naturlige bekkefelt? Riktig angivelse av inntak er til Saurdal kraftverk.

036-88-R - Elv i Såtedalen nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Nedre deler av vannforekomsten med restfelt og liten sjø er mindre påvirket enn øvre. Ingen tiltak foreslått. Bør den vurderes for GØP?

036-92-R - Suldalslågen nedre

Av kommentar under "tilstand" i Vann-Nett kan det synes som påvirkning for bunndyr er vurdert ut fra forventet naturlig tilstand, ikke med utgangspunkt i at dette er en SMVF, ref. også merknad i Vann-Nett under "SMVF". For øvrig vil registrerte tiltak med kunnskapsinnhenting og pilotprosjekt med ripping avklare grunnlag for ev nye tiltak. Bør vannforekomsten i påvente av ev slike vurderes for GØP?

036-93-R - Suldalslågen øvre

Tiltak med kunnskapsinnhenting og pilotprosjekt med ripping er grunnlag for ev nye tiltak. Bør tilstand i påvente av ev slike vurderes for GØP?

036-227-R - Elv i Pjåkavassdalen

Øvre del av vannforekomsten er sterkt påvirket, men sidefelt og restvannføring reduserer påvirkningen i nedre deler. Ingen gjenstående tiltak. Burde vært vurdert for GØP?

036-249-R - Moskarbekken nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Liten forekomst - slå sammen med 036-245-r?

036-250-R - Storåna nedre

Storåna har sterkt redusert felt, men er tilstanden dårlig, gitt årsak til SMVF og resttilsig og at det ikke er gjenstående tiltak?

036-255-R - Mosbekken

Viser til merknad på Mosvatnet (036-1887-L) angående hydrologisk påvirkning. Bør omklassifiseres til naturlig?

036-256-R - Storåna øvre

Grovt substrat og sterkt varierende vannføring, også flom situasjoner etter regulering. Vannforekomsten er sterkt påvirket, men det er også gjennomført flere tiltak. Status og mål burde vært revidert ut fra dette (sammenhold med merknad under, 26-257-r).

036-257-R - Jostølåno nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Svært kort elvestrekk. Vannforekomsten kan slås sammen med 036-259-r? Registrert tiltak ikke relevant for denne forekomsten, men nedstrøms i Storåna. Der er tiltak gjennomført senere år, og tiltaksstatus bør vurderes på grunnlag av dette.

036-259-R - Kyrkjesteinåno nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Svært kort elvestrekk. Vannforekomsten kan den slås sammen med 036-257-r? Merknad gitt på sistnevnte gjelder også for Kyrkjesteinsåno.

036-261-R - Gaukestølåa nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Se merknad gitt til 036-257-r. Gjelder også for denne. Tiltak er gjennomført i nedre deler. Ytterligere tiltak og tiltaksstatus bør vurderes ut fra dette.

036-272-R - Bekk fra Kaldafjell nedstrøms inntak Kvilldal kraftverk

Liten forekomst. Kan denne slås sammen med 036-23-r, tilsvarende slik det gjøres for naturlige bekkefelt?

036-388-R - Mosåna nedstrøms inntak Kleivane kraftverk

Kommentarer i på faktaark til tiltaks-id. 5104-3267-M gir usikkerhet til hva som ligger i tiltaket i vannplanen.

036-403-R - Førlandskanalen

Tiltakstype og påvirkning knyttet til tiltaks id 5104-3287-M bør revideres - beskrevet tiltak er ikke knyttet til vannkraft som påvirkningsfaktor.

036-1887-L - Mosvatnet

Beskrivelse av hydrologisk påvirkning bør fjernes eller oppdateres. Riktig er at deler av tilsiget via Bekkjarøybekken er fraført, Innsjøen har i behold sitt naturlige avløp mot øst. Kanal i vestenden av sjøen leder ikke vann fra, men fører vann til sjøen når det er overløp på bekkeinntak i Botnabekken.